

Kuopion kaupunki
Ympäristöterveydenhuolto
Tarja Hartikainen

Asianro 9484/00.04.00/2023

30.01.2024

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Kuopion ympäristöterveydenhuollon viranomaisen lausunto eläinlääkintähuoltolaista

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eläinlääkintähuoltolain (285/2023) muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinlääkintähuoltolakia, joka ei ole vielä voimassa. Kuopion ympäristöterveydenhuolto lausuu asiasta seuraavaa:

Muutosesityksessä eläinlääkäripalvelujen yhtiöittämisvelvoitteen poistuminen on toiminnan järjestämisen ja kunnaneläinlääkäreille säädettyjen valvontatehtävien kannalta edullinen muutos. Kokonaisuutena lain tavoitteiden toteutuminen kustannussäästöjen osalta on tulevaisuudessa haasteellinen kunnaneläinlääkäreiden saatavuuden kannalta.

Kannatettavaa on lakiluonnoksessa suunniteltu mahdollisuus paikallisiin joustoihin, jolloin alueiden erilaisuus voidaan ottaa huomioon. Säädoskohtaisissa perusteluissa todetaan, että luettelon mukaiset palvelut kuuluvat julkiseen järjestämisvastuuseen tarvittavilta osin ja siten luettelo osoittaisi järjestämisvastuuseen kuuluvan palveluvalikoiman enimmäislaajuuden.

8 § Yleisen edun kannalta välttämättömät eläinlääkäripalvelut

Lakiesityksen mukaisesti välttämättömiä eläinlääkäripalveluja ovat:

- 1) yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi;
- 2) kissojen ja koirien tunnistusmerkintä;
- 3) eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveys säännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat;
- 4) rokotus;
- 5) loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet;

- 6) suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen;
- 7) sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta;
- 8) lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettävälle naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille;
- 9) kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle;
- 10) sairaan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin;
- 11) sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juokutusmahaleikkaus;
- 12) perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa mainitulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon;
- 13) synnytyssapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus;
- 14) eläimen lopetus.

Kunnalla on mahdollisuus tarjota palveluja myös tätä suppeampana, mutta ei laajempaan. Listaan olisi syytä liittää myös koiran keisarinleikkaus, joka tulisi olla mahdollista tehdä kunnaneläinlääkärin vastaanotolla. Mahdollisuus koiran keisarinleikkaukseen tulisi olla kunnan päätettävissä.

9 § Eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuu

Pykälän mukaisesti kunkin järjestäjän järjestämisvastuun laajuus määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella ottaen huomioon, mitä tässä pykälässä säädetään.

8 §:n mukaiset palvelut on järjestettävä ainakin elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle. Lisäksi tulee järjestää sellainen eläimen äkillisen ja vakavan sairastumisen, vahingoittumisen tai sairauden

vaikeutumisen edellyttämä välitön arviointi ja hoito, jota ei voida siirtää ilman sairauden pahenemista tai eläimen merkittävää kärsimystä, sekä eläimen lopetus eläinsuojelullisin perustein (*kiireellinen eläinlääkäriinapu*).

Muut 8 §:n mukaiset palvelut kuuluvat järjestämisvastuuseen siltä osin kuin niiden järjestäminen on tarpeen kyseisten palvelujen riittävän ja kohtuuhintaisen alueellisen saatavuuden sekä 2 momentissa mainittujen ja muiden järjestäjälle tässä laissa säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

Säädöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että järjestämisvastuun laajuus määräytyy alueellisten tarpeiden perusteella ja että järjestäjän järjestämisvastuun uudelleenarvioinnin laukaiseviin tekijöihin (yksityisen palvelutoiminnan muutos) tulisi voida reagoida nopeammin kuin vuoden viiveellä.

Pykälän ja perustelujen osalta ehdotetaan harkittavaksi kunnallisen päätöksenteon ja talousarvion laatimisen frekvenssi sekä virkapohjaisesti toimivaan henkilöstöön kohdentuvien menettelyjen sopivuus käytäntöön. Palvelutarpeen uudelleenarviointi ja siihen vastaaminen kesken toimintavuoden ovat varsin haasteellisia toteutettavaksi sekä talousarvion että henkilöstöhallinnon näkökulmasta. Toisaalta yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajilla ei ole velvollisuutta ilmoittaa toimintansa muutoksista kunnalliselle järjestäjälle, siten mahdollisiin muutoksiin vastaaminen lakiluonnoksessa esitetyllä tavalla vaikuttaa erittäin haasteelliselta.

33 § Julkisin varoin tuettuja eläinlääkäripalveluja koskeva avoimuus- ja raportointivelvollisuus

Tässä tulisi täsmentää, katsotaanko kunnan yksityiseltä sektorilta ostama pieneläinpäivystys yksityisen sektorin tukemiseksi. Kunnille tulee antaa selkeät ohjeet siitä, miten yksityiseltä yritykseltä ostettu pieneläinpäivystykseen käytetty raha raportoidaan. Tulkitaanko se yritykselle maksetuksi tueksi.

37 § Voimaantulo

Järjestäjän palvelutarpeen arviointi, siitä aiheutuvat kustannukset ja palvelusta perittävien asiakasmaksujen määrittäminen sekä arvio asiakasmaksujen kautta saatavista tuloista vaikuttavat talousarvion

Kuopion kaupunki
Ympäristöterveydenhuolto
Tarja Hartikainen

Asianro 9484/00.04.00/2023

30.01.2024

laatimiseen toimintavuodelle 2025. Siten eläinlääkintähuoltolain voimaantulo suunnitellussa aikataulussa jättää hyvin niukalti aikaa muutoksen valmistelutyöhön minkä vuoksi voimaantulo 2026 alkaen olisi kannatettavampi.

Muutosesitys koskien valvontatehtävien korvaamista muille kuin eläinlääkäreille

Valtio korvaa kunnille vain eläinlääkärin tekemän eläinsuojeluvalvonnan. Itä-Suomessa monella valvontayksiköllä on ollut haasteellista saada valvontaeläinlääkärien virkoja täytetyksi. Tarkastuksia tehdään usein turvallisuussyistä kahdestaan ja joissakin valvontayksiköissä on turvauduttu siihen, että palkataan eläinten hoidosta kokemusta omaava tarkastaja eläinlääkärin työpariksi avustamaan näissä valtion korvattavaksi säädettyissä valvontatehtävissä. Kunnat eivät kuitenkaan saa korvausta tarkastajan palkkauksesta, koska eläinlääkintähuoltolaissa on säädetty, että korvaus maksetaan vain eläinlääkärille. Kyseessä on kuitenkin valtion korvattavaksi säädetty tehtävä.

Tämä epäkohta on ollut varsin pitkään tiedossa ja useat Itä-Suomen yksiköt lähettivät maa- ja metsätalousministeriölle aiasa koskevan muutosehdotuksen 24.1.2024 "Muutosehdotus eläinlääkintähuoltolakiin 285/2023, 20 § ja 22§".

Lähetetyssä muutosehdotuksessa ongelma on kuvattu yksityiskohtaisemmin ja esitämme että näiden ns. toimeksiantotehtävien korvausten maksamista rajoittavat eläinlääkintähuoltolain 20§ ja 23 § muutettaisiin tämän nyt lausunnolla olevan lakimuutoksen yhteydessä siten, että kunnilla olisi mahdollisuus jatkaa tätä toimivaksi todettu ja kustannustehokasta tapaa toteuttaa eläinsuojeluvalvonta. Säästöpaineeet ovat tällä hetkellä kovat sekä kunnilla että valtiolla. Mahdollistamalla valtion korvaaman työn tekeminen alhaisemmilla palkkauskustannuksilla mahdollistaisi kustannussäästöjä.

Kuopion kaupunkiympäristön palvelualueen toimintasäännön 13 b §:n perusteella ympäristöterveyspäällikkö voi antaa ympäristöterveydenhuoltoa koskevat lausunnot.

Kuopion ympäristöterveydenhuolto kiittää mahdollisuudesta lausua eläinlääkintähuoltolain muutosehdotuksesta.

Tarja Hartikainen
ympäristöterveyspäällikkö

Kuopion kaupunki
Ympäristöterveydenhuolto
Tarja Hartikainen

Asianro 9484/00.04.00/2023

30.01.2024

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Kuopion kaupungin asianhallintajärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet Muutosehdotus eläinlääkintähuoltolaki 24.01.2024

Tiedoksi Ympäristö- ja rakennuslautakunta
Maa- ja metsätalousministeriö